

The place of affect and emotion in the theories of first language acquisition

İlk dil edinim kuramlarında duygulanım ve duygu olgularının yeri

Yunus Pınar¹
Nihal Kubilay Pınar²

Abstract

In the basic theories of first-language acquisition that attempt to explain how infants learn their primary languages children are treated sometimes as a 'black box', at times as a 'universal grammarian', and at times almost as a 'processor', and they are seen as objects in a laboratory where emotional factors are ignored.

This article is the outcome of a thorough survey of literature and primarily it aims to present the most widely accepted language acquisition theories. In addition, we shall try to describe the restrained position of first language acquisition theories towards the impact of affects and emotional factors on the acquisition process.

Apart from that, our study aims to find out whether or not the classical and popular theories of language acquisition have empirical or theoretical answers as to the effect variables like joy, happiness, worry, anxiety, introversion, aggression or loneliness have on linguistic development.

In the centre of the research are the most widely accepted first-language acquisition theories. In this article, behaviorist (Burrhus F. Skinner), nativist (Noam Chomsky), interactionist (Jerome Bruner), usage-based (Michael Tomasello) and

Özet

Çocukların anadillerini nasıl öğrendiklerini açıklamaya çalışan temel ilk dil edinim kuramlarında çocuklar kimi zaman: "kara kutu", kimi zaman: "evrensel bir gramerçi", bazen de adeta bir: "işlemci" olarak ele alınmış ve duygusal faktörlerin sürekli göz ardı edildiği bir laboratuvar objesi olarak görülmüşlerdir.

Elinizdeki bu makale, derinlemesine bir alan yazın taramasının ürünüdür ve herşeyden önce en çok kabul görmüş/gören dil edinim kuramlarını ana hatlarıyla sunmayı hedeflemektedir. Bununla birlikte ilgili kuramların duygulanım ve duygusal faktörlerin edinim sürecine olan etkisi konusuna yönelik takındığı mesafeli pozisyonu göstermeyi deneyeceğiz.

Çalışmamız bunun dışında; sevinç, mutluluk, endişe, kaygı, içe dönüklük, agresyon, yalnızlık gibi değişkenlerin dilsel gelişime olan etkisi konusunda klasik ve popüler dil edinim kuramlarının teorik ya da empirik yanıtlarının olup olmadığını ortaya koymak gayesini taşımaktadır.

Araştırmanın merkezinde en çok bilinen ve kabul edilen ilk dil edinim kuramları yer almaktadır. Bu makalede; davranışçı (Burrhus F.

¹ Ph. D. Viyana Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Pedagoji Bölümü. yunus_pinar@hotmail.com

² Yrd. Doç. Dr. Akdeniz Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Batı Dilleri ve Edebiyatları Bölümü. nkpınar@hotmail.com

linear (William O'Grady) theories of first-language acquisition will be generally examined and the connection of affect and emotion with linguistic development will be discussed in detail as to the place it occupies in the literature.

Keywords: Affect, emotion, first language acquisition, language acquisition theories

[\(Extended English abstract is at the end of this document\)](#)

Skinner), nativist (Noam Chomsky), etkileşimsel (Jerome Brunner), kullanım temelli (Michael Tomasello) ve doğrusalcı (William O'Grady) ilk dil edinim kuramları ana hatlarıyla irdelenecek ve duygu ya da duygulanım olgularının dilsel gelişim ile olan bağıntısı konusunun dilbilim literatüründe kapladığı yer ve bu ilişkinin göz ardı edilip, edilmediği konusu masaya yatırılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Duygulanım, duygu, ilk dil edinimi, dil edinim kuramları

1. Giriş

Bir dili edinmek, ya da bir dil öğrenmek ve onu çeşitli durumlar karşısında yaratıcı bir şekilde kullanabilmek salt insana verilmiş bir yetenektir (Riemer, 2002, s:49). Çocuklar anadillerini edinirlerken herşeyden önce; dünyayı keşfetmek, duygu ve düşüncelerini sözel ve sözel olmayan bir biçimde ifade etmek ve diğerlerini anlamak olanağına kavuşurlar (krş. Oksaar, 2003). Oldukça karmaşık bir niteliğe sahip olan dil edinimi sanılanın aksine doğumdan sonra başlayıp, ergenlik ile birlikte son bulan mekanik bir süreç değildir. Dil edinim süreci, anatomik olarak bütünlük arz eden bir yapıya sahip olan işitme duyusunun oluşumunu tamamlaması, yani fetusun anne karnındaki misafirliğinin yaklaşık 20. haftasında başlayan (krş. Draganova et.al. 2005; 2007; Huotilainen et al. 2005), doğumla birlikte ivme kazanarak ilerleyen (Singer 2011, s:6) ve yaşam boyu devam eden bir süreçtir (krş. Pınar 2015, s:25). Dil edinimi yaşam boyu devam eder, çünkü çevresiyle sürekli etkileşim içinde bulunan ve sosyal bir varlık olan insanın keşfetme ve öğrenme arzusunun bir sonu yoktur. İnsan değişir, dil değişir ama ikisinin birbiriyle olan ilişkisi pek değişmez. Sürekli kelime dağarcığımızı yeni kelimeler eklenir (örneğin: özçekim), bazı kelimeler zamanla eskir (örneğin: mütemediyen) ve bazıları silinir gider (tayyare gibi), yani dil ile olan serüvenimizde hiç bir şey başladığı gibi kalmaz. Bu anlamda dil edinimi kesintisiz işleyen ve bireyin gelişiminde asla sonu olmayan bir süreç olarak değerlendirilebilir (krş. Deutsch ve Mogharbel, 2007).

Dil edinimi tüm yaşamı kapsayan uzun soluklu bir süreç olmanın dışında hem işleyişi hem de nihai sonuçları, birbirini etkileyen bir dizi faktör tarafından belirlenen oldukça karmaşık bir süreçtir (Merten 1997, s:90f; Klein, 2000, s:11). Merten' in de (1997, s:9) ifade ettiği gibi; çocuklar çok dilli bir ortamda dünyaya geliyor ve büyüyor ise, örneğin çok fazla göç alan ABD ya da Avrupa ülkelerinde olduğu gibi evde başka okulda başka bir dil konuşuluyorsa, dil edinim süreci daha da karmaşık bir hale gelir ve onu anlamak da aynı şekilde zorlaşır. Her şeye rağmen çocuklar anadillerini veya başka diğer dilleri edinirler, fakat nasıl? Bu soruya yanıt verebilmek adına bugüne

dek pek çok kuramın geliştirilmiş olduğunu söyleyebiliriz. Fakat geliştirilen çok farklı kuram ya da yaklaşımlarda birçok bilim insanı tarafından insan davranışların “motoru” ya da dürtüsü olarak görülen duygulara neredeyse hiç yer verilmemiştir.

Duyguların dil edinimi ile ilişkisi konusuna duyulan ilginin her geçen gün biraz daha arttığını söyleyebiliriz. Lütke'nin (2012) “emotional turn” olarak adlandırdığı bu yeniden uyanan ilgiye rağmen duygular, bilinçdışı süreçler ve bunların dil edinimi ile olan bağıntısı konusu hak ettiği ölçüde, yani bilimsel ölçütler ışığında yeterince inceleme ve araştırma konusu yapılamamıştır. Bu araştırma ile amaçladığımız şey, varolan bu mevcut araştırma boşluğuna (research gap) dikkat çekmektir. Betimsel (descriptive) bir çalışma olan bu makale, klasik olarak adlandırdığımız bir takım dil edinim kuramları ile günümüzde popülerliğini korumakta olan yaklaşımlardan bir kaçını ana hatlarıyla sunmayı, ve bu kuramlarda duygulanım ve duygusal faktörlere ne ölçüde yer verildiği konusunu genel hatlarıyla irdelemeyi hedeflemektedir. Konu ile ilgili alanyazın taraması yapılmış, ulaşılan bilgiler yorumlanarak sunulmuştur.

Çalışmada, ilk dil edinim alanında duygusal süreçlerin ötelenmiş ve geri plana atılmış olmasının nedenlerini uzun uzun tartışmayacağız. Bunun yerine, ilk dil edinim sürecinin işleyişini açıklayan sayısız açıklama ve modelin varolmasına rağmen, duygusal faktörlerin çeşitli kuramlarda çok az yer bulduğunu göstermeye çalışacağız. Ne psikoloji, ya da pedagoji, ne de dilbilim tek başına karmaşık bir süreç olarak gördüğümüz dil edinimini şüpheye mahal bırakmadan, eksiksiz bir şekilde açıklamaya yetmektedir. Bu da pek tabii disiplinlerarasılığı zorunlu kılmaktadır. Bu nedenle çalışmamız çerçevesinde disiplinlerarasılığın önemine de çok kısa değineceğiz, daha sonra sırasıyla; duygu ya da duygulanım kavramlarının önemi ve ardından, ilk dil edinim kuramları ve duygusal faktörlerin kuramlardaki yeri konularına eğileceğiz.

1.1. Disiplinlerarasılık

Çocukların anadillerini ya da diğer dilleri edinmede sahip oldukları yeteneklerini anlamak ve açıklamak istiyorsak disiplinlerarası yaklaşımlara gereksinim duyarız, çünkü insan; biyolojik, bilişsel, sosyal ve kültürel bir varlıktır (Oksaar, 2003, s:12). Bu bakış açısından hareketle dil edinimi konusu sadece dilbilimciler tarafından değil; antropoloji, psikoloji, felsefe, edebiyatbilim, pedagoji, tıp, nörobilim, bilişsel bilim, sosyoloji, sosyodilbilim, kültür antropolojisi vb. disiplinlerin temsilcileri tarafından da epeyce araştırılmıştır (Kırş. Bickes ve Pauli, 2009, s:7). Fakat her disiplin birinci ve ikinci dil edinimi konusunda diğer bilim dallarından bağımsız bir biçimde hareket etmiş, farklı hedefler, farklı bilimkuramsal bakış açıları ya da farklı yöntemler sayısız açıklama ve modeli de beraberinde getirmiştir (Kırş. Bickes ve Pauli 2009, s:7f.). Dil edinim alanındaki hemen hemen tüm

bilimsel yaklaşım ve kuramların arkasında belirli bir ilginin ve dünya görüşünün yattığını söyleyebiliriz. Buradan hareketle 1990'ların başında dil edinimi kuramlarının sayısının 40 ila 60 arasında seyretmesine şaşırılmamak gerekir (Krs. Oksaar, 2003, s:89).

Diğer yandan eğer araştırmalarımızın merkezinde karmaşık, ilerlemeci dil edinim süreci ile beraber heterojen grup ya da topluluklar yer alıyorsa (örneğin: göçmenler, farklı gelir gruplarından ve mesleklerden bireyler) kesin bir şeyler söylemek daha da zorlaşıyor. Bu bağlamda günümüzde hem ilk dil, hem de ikinci dil edinimini açıklayan genel kabul gören bir dil edinim kuramının olmadığı söyleyebiliriz (Oksaar, 2003, s:83). Çocuklardaki dilsel gelişim ya da daha genel olarak dil edinim sürecinin bilimsel olarak araştırılıp, bu yönde kuramsal yaklaşımların geliştirilmesi çok fazla disiplinlerarası araştırma projesini ve vaka incelemelerini zorunlu kılmaktadır. Son on yılda bunun önemi iyiden iyiye anlaşılmış ve Avrupa'daki bir takım üniversiteler dil edinimi alanında disiplinlerarası araştırma projelerine ağırlık vermeye başlamışlardır. Böyle disiplinlerarası bir araştırma 2010 yılında Viyana Üniversitesi'nde³ eğitimbilimciler, dilbilimciler ve psikologların ortak işbirliği ile gerçekleştirilmiş ve bir takım yeni bilgilere ulaşılmıştır. (Datler, et.al. 2012, s:217). Bunların ne tür ipuçları olduğunu hemen aşağıda kısaca aktaracağız.

1.2. Dil edinim sürecinin motoru: Duygular

Tüm bu bahsettiklerimiz dil edinimi ile ilgili yeterli veya mantıklı açıklamalara sahip olmadığımız anlamına gelmez elbette. Günümüzde araştırmacıların çoğunluğu çocuklardaki dil edinim sürecinin; algılama, motor beceriler, sosyo-duygusal ve bilişsel gelişim ile paralel ilerleyen ilerlemeci bir süreç olduğu konusunda hemfikirlerdir. (Klein 1984; Klann-Delius 1999; Datler/Bamberger/Studener 2000; Hennon/Hirsch- Pasek/Golinkoff 2000; Pons 2003; Bredel, 2005; Friesel 2007; Zollinger 2010; Lüdtke 2012). Bugün artık çeşitli bilimsel disiplinlerden bir çok yazar, çocukların dilsel gelişimlerinde yalnız sosyo kültürel ve biyolojik faktörlerin değil; motivasyon, korku, sevinç, üzüntü gibi duygusal unsurların da kurucu bir rol oynayabileceği gerçeğinden hareket etmektedir (Andresen 2006; Datler/Bamberger/Studener 2000, Datler 2013; Friesel 2007; Lin-Huber 2006; Lüdtke 2012; Martschinke/Kammermeyer, 2006; Pons 2003; Riemer 2002, 2004; Schwarz-Friesel 2004). Genel olarak ifade etmek gerekirse duygular, çocukların dil edinim süreçlerini öyle ya da böyle etkileyen bir unsur olarak değerlendirilebilir ve tüm insana özgü faaliyetlerimizin, aynı şekilde dil edinim sürecinin de “motor”u olarak ele alınabilirler (Krs. Datler 2013, s:38f.; Lin-Huber 2006, s:140). Artık günümüzde; anne ya da babası ile nitelikli vakit geçirme şansına sahip, onlarla sağlıklı bir etkileşim

³ Spracherwerb und lebensweltliche Mehrsprachigkeit im Kindergarten (Anaokulunda dil edinimi ve yaşam dünyasal çok dillilik). Daha fazla bilgi için bkz.: Pınar, 2015.

çinde olan (Krş. Tomasello, 2003, s:65), aynı şekilde anaokulundaki gündelik hayatlarında öğretmenleri ve yaşlıları ile çatışmasız bir ortam içinde bulunan, ve sık sık; aidiyet, birliktelik, mutluluk, sevinç gibi duygusal deneyimleri yaşama şansını elde eden çocukların dilsel olarak optimum ilerleme olanağına kavuştuğuna dair ciddi ipuçları elde etmiş bulunuyoruz (Pınar, 2015).

Yukarıda da kısaca değinildiği gibi, bu makale klasik ve popüler olarak tanınan bir takım ilk dil edinim kuramlarının duygu (emotion) ya da duygulanım (affect) olgularına ne kadar yer verdikleri konusunu irdelemektedir. Çalışmamıza ilk olarak herhangi bir kavram kargaşasına yol açmamak için duygu ve duygulanım kavramlarından kabaca ne anladığımızı aktararak devam edeceğiz. İlerleyen sayfalarda ise sırasıyla; davranışçı (Burrhus F. Skinner), doğuştancı (Noam Chomsky), etkileşimsel (Jerome Brunner), kullanım temelli (Michael Tomasello) ve doğrusalcı (William O'Grady) ilk dil edinim kuramlarını ana hatlarıyla aktarıp, ilgili yaklaşımları eleştirel bir süzgeçten geçireceğiz.

2. Duygu ve Duygulanım Kavramları

Duygu kavramı bugüne dek çeşitli disiplinlerce farklı bakış açılarından ele alınıp, çoğu kez birbirinden farklı tanımlanmıştır. (Krş. Almeder, 2005, s:12). Keza psikoloji alanyazınında da duygu kavramının tanımlanmasında bir birlik olmadığını görürüz. Bunun bir nedeni duygu olgusunun karmaşık doğasıdır, diğer bir nedeni ise duygunun diğer psişik ya da zihinsel süreçlere yapışık oluşu, yani onlardan ayrımının çok zor oluşudur (Krş. Wolff, 2004, s:89). Bu bağlamda Kleinginna ve Kleinginna (1981, 345) salt İngiliz dilinde yapılmış duygu-araştırmalarında doksan iki farklı tanım tespit etmişlerdir. Bu tanımları bir tarafa bırakıp, genel anlamda duygu kavramını en yalın haliyle açıklamak yoluna gidersek: Duygu, iç ya da dış uyaranlara bir tepki olarak deneyimlenen çok çeşitli yaşantılardır diyebiliriz. Günümüzde artık; korku, kızgınlık, sevgi, öfke, üzüntü gibi evrensel bir takım duygu türlerinin olduğunu kabul ediyoruz (Nissen, 2001, s:8; Riemer, 2002, s:72ff., Lin-Huber, 2006, s:140, Datler, 2013, s:38f.).

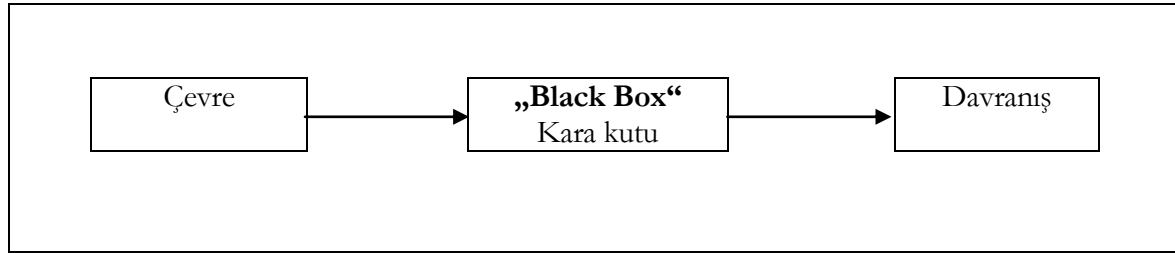
Duygulanım (affect) kavramı adı altında ise, insan kontrolünde olmayan reflekse benzer yoğun duygusal bir his durumu anlaşılabilir (Schwarz-Friesel, 2007, s:52). Duygulanım için; neşe, üzüntü, öfke ya da kaygı gibi duygusal tepkilerin açığa çıkması durumudur da diyebiliriz. Bundschuh' a göre (2003, s:31) duygu ve duygulanım kavramları aynı şeyi ifade eder, çünkü her ikisi de insanın içsel haline işaret etmektedir. Yine aynı şekilde Nissen (2003, s:8f.) iki kavram arasında bir ayrımın pek mümkün olmadığını, duygulanım kavramı ile ilgili genel geçer bilimsel bir tanımlamanın olmadığını ve onu duygu kavramından ayıracak yeterli kriterin mevcut olmadığını ifade eder. Çalışmamızda duygu ve duygulanım olgularının ilk dil edinim kuramlarındaki yerini

araştırırken her iki kavram arasında kesin bir ayrıma gitmeyeceğiz. Bahsettiğimiz bir çok yazar gibi duygu ya da duygulanım denildiğinde; korku, kızgınlık, sevgi, öfke, üzüntü gibi evrensel duyguları anlayacağız.

3. Davranışçı dil edinim kuramı – Burrhus F. Skinner

Bu psikoloji ekolünün başlangıcı “davranışçılık” kavramının da isim babası olan John Watson’un görüşlerine (1913) dayanmaktadır. Aşağıda davranışçılık ekolünün tüm temsilcileri değil, özellikle dil edinimi için angaje olmuş olan Burrhus F. Skinner ele alınacaktır.

Her şeyden önce vurgulanması gereken şey, davranışçı dil edinim kuramının; klasik koşullanma (Pawlow), edimsel koşullanma ve taklit (imitation) ilkelerine dayanan bir yaklaşım olduğudur (Skinner, 1974). Davranışçı dil edinim kuramına göre bireyi anlamak isteyen bilim insanının yapması gereken temel şey; öncelikle gözlemlenebilir olana, yani insan davranışlarına ve davranışın ortaya çıktığı çevreye odaklanmak ve kendisini bu yönde sınırlamak olmalıdır. Skinner için “dil” diğer insan davranışları gibi bir davranış biçimidir (Merten, 1997, s:51; Edmondson ve House, 2011, s:91). Yazara göre, gündelik yaşamda davranışlarımızı açıklamak için başvurduğumuz; düşünce, ilgi, arzu, yaşantı gibi güdüler görünebilir değildirler ve gözlemlenebilir olmadıkları için de araştırılmaları mümkün değildir. Edmondson ve House (2011, s:91) insan davranışını davranışçı bir kavrayışla şöyle şematize ederler:

Şekil 1: Davranışçılara göre “davranış”

Davranışsalılıkta, insana, insan beynine (“black box”) ait olan duygusal süreçler epey geri plâna itilir. Başka bir deyişle, davranışçı kuram bu “black box” yani kara kutunun içinde neler olup bittiğini; üzüntüyü, sevinci, korkuyu vb. araştırmaz. Buradaki bilimsel amaç daha çok çevre ve davranış arasındaki ilişki ve düzeni keşfetmektir (Kırş. Edmondson ve House, 2011, s:92). Kuşkusuz Skinner insanın; duygu, düşünce ve güdülerinin olduğunu yadsımaz. Ona göre sorun, bu tür kavramların psikolojideki muğlak yapısıdır. Açıklama getiremedikleri gibi, kendileri de açıklanmayı beklerler (Edmondson ve House, 2011, s:92). Skinner’e göre dilsel davranış diğer kişiler aracılığı ile pekiştirilen bir davranış biçimidir (Kırş. Skinner, 1974, s:13). Basit bir biçimde ifade etmek gerekirse,

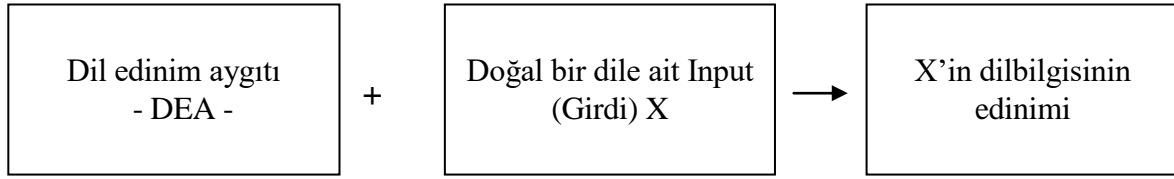
davranışsalcı paradigma, çocukların ilk dillerini çevrede konuşulan dili taklit etme ve pekiştirme yani diğer kişilerin dilsel destekleri yoluyla edindikleri varsayımından hareket eder (Krş. Skinner, 1974).

Günümüzde ise taklit ya da pekiştirme ilk ve ikinci dil edinim araştırmalarında bir model olarak baz alınmamaktadır. Bugün artık neredeyse hiç kimse çocukların ilk ya da ikinci dillerini, çevrede konuşulan cümleleri basitçe tekrar ve taklit etmek ve hata yaptıklarında düzeltilmek yoluyla öğrendikleri düşüncesini paylaşmamaktadır (Ernst, 2008, s:22f). Normal koşullar altında, yani herhangi tıbbi bir bozukluk yok ise ya da izolasyon⁴ gibi bir durum söz konusu değilse, her küçük çocuk daha önce hiç duymamış da olsa kabul edilebilir tümceler üretebilir, bunun için taklide gerek yoktur. Bu açılardan bakarsak, Skinner'ın dil kavramının sınırlılıklar içerdiğini söyleyebiliriz. Davranışçı modelde en çok eleştiri konusu edilen mevzulardan biri; insanın gözlem ya da taklit yoluyla öğrendiğini savunan varsayım, bir diğeri ise davranış denen karmaşık yapının basit bir etki tepki şemasına indirgenmesi durumudur (Pötter, 2004, s:6). Yaptığımız araştırmalar sonucunda davranışçı dil edinim kuramında duygusal ve intrapsişik süreçlere neredeyse hiç yer verilmediği sonucuna ulaşmış bulunmaktayız (Eckhardt, 2008, s:20 ya da: Pınar, 2015, s:28f.).

4. Nativist (doğuşancı) Yaklaşım – Noam Chomsky

Nativist, epigenetik (doğuşancı ve kalıtıma dayalı) yaklaşım biyoloji merkezli olup, temel olarak insanın emsalsiz ve benzersiz bir konuşma aygıtına ve dile dair özel bir bilgi sistemine sahip olduğunu, dil ediniminin bazı determinist yasalar tarafından işletildiğini ve bu anlamda dil edinim sürecinin genetik olarak önceden belirlendiğini varsayar (Krş. Dietrich, 2002, s:91; Günther/Günther, 2004, s:48). Nativizmin en önemli temsilcisi olan Noam Chomsky (1981, s:136) doğuştan sahip olunan dil edinim aygıtı (Language Acquisition Device-LAD) adı altında bir mekanizma tanımlar. Yazara göre bu dil edinim aygıtı (DEA) çocuğun dile dair kurallar sistemini edinmesini sağlar. DEA'nın yardımıyla çocuk daha önceden duymuş olduğu ya da yeni duyduğu ses ve içerikleri ifadeye dönüştürme ve bunları anlama olanağına kavuşur (Krşl. Chomsky, 1981, s:218). Chomsky'e göre dil edinim aygıtı evrensel bir dilbilgisi içerir. Adı üzerinde evrensel dilbilgisi evrenseldir ve bu sistem herhangi bir doğal dilin kazanılmasını mümkün kılar. Bu bakımdan küçük çocuklar salt anne babalarının dilleri gibi belirli dilleri edinmek için genetik olarak önceden programlanmış değildirler, onların bu bilişsel yetenekleri yeryüzündeki herhangi bir doğal dili edinmelerine imkan sağlar. (Krşl. Edmondson ve House, 2011, s:139).

⁴ Örnek vermek gerekirse: "Vahşi Çocuklar". Böyle bir vaka 1970'lerde pedagog ve psikologlar tarafından yoğun bir biçimde incelenmişti. Daha fazla bilgi için: Genie. A psycholinguistic study of a modern-day wild child. Academic Press: New York.

Şekil 2: Dilbilgisinin edinimi – Chomsky

Evensel dilbilgisine göre herhangi spesifik bir dilin sınırları, kapsamı ve de işleyiş biçimi sınırlı sayıda bir takım dilsel parametre tarafından belirlenmiştir (Riener, 2002, s:55). Çocuklar herhangi bir dili edinirken, o dile özgü Input yani girdi alırken, sistem (dil) onlara kendi dilsel parametrelerinin, yani ilkelerinin ne olduğunu aktarmaktadır. Bu şekilde, çocuk yavaş yavaş dilbilgisel olguları ve dilin doğal yapısını keşfeder (Chudaske, 2012, s:50). Bu aktardıklarımızı kısa bir örnekle açıklamaya çalışalım. Çocuğun doğuştan getirdiği eşsiz bir dil edinim aygıtı vardır ve çocuk dünyada konuşulan her hangi doğal bir dili edinebilecek bilişsel bir yeteneğe sahiptir. Diyelim ki Akira adında bir çocuk Yokohama’da Japon bir ailenin ferdi olarak dünyaya gelsin. Aygıt doğumla birlikte etkin hale gelir ve Akira dilsel girdiler ile beslenmeye başlar. Bir süre sonra Japon dili spesifik parametrelerini çocuğa aktarır. Böylelikle bu muazzam aygıt sayesinde çocuk bu verileri işlemeye başlayıp dili keşfetmek için edinim yolculuğuna çıkar. Şimdi Akira’nın doğar doğmaz Eskişehir’de Türk anne babaya evlatlık verildiğini adının Zeki olarak değiştirildiğini ve kesintisiz bu gerçeğe yaşadığını düşünelim, Zeki bu kez Türkçe diline ait girdiler ile beslenmeye başlayacaktır ve dil kendi parametrelerini çocuğa aktaracak (örneğin: “Zeki ben Japonca gibi sondan eklemeli bir dilim, ben eklerle yeni kelimeler türetebilirim vs.”). Çocuk da böylelikle dilin doğasını keşfedip onu edinmeye başlayacaktır.

Chomsky ikinci dilini edinen çocukları ise daha önceden hiç bilmediği bir dili araştıran ve onu betimlemeye çalışan bir dilbilimci ile karşılaştırmaktır (Krş. Merten, 1997, s:58). Fakat çocukların ve dilbilimcilerin eşit koşullarda ve aynı yol ve yöntemlerle dili öğrendiklerini savunan bu yaklaşımın sorunlu olduğu aşikardır. Çünkü her dilbilimci daha önceden bir dili zaten edinmiş, tüm bilişsel yeteneklerini çoktan geliştirmiştir, buna karşın çocuklar hem dillerini hem de bilişsel yeteneklerini geliştirme evresinin henüz başındadırlar. Oysa bir dilbilimcinin dili öğrenme motivasyonu onun bilimsel ilgi ve merakı ile açıklanabilirken, yeni bir dil öğrenen çocuk ise sıklıkla varoluşsal ve doğal bir yolla dili öğrenir (Krş. Merten age. s:63). Bu konunun Chomsky tarafından ihmal edilip, görmezden gelindiğini söyleyebiliriz.

Bağlam içerisinde irdelememiz gereken bir diğer konu ise; Chomsky’nin (1965) çocuğun etrafında konuşulan dili, dilbilgisinin kurallarını öğrenmek konusunda eksik ve kusurlu olarak görmesidir. Zira

yetişkinler konuşma esnasında kelimeleri yutmakta, yeterince açık ve net bir telaffuz ortaya koyamamakta ve de dilbilgisel hatalar yapmaktadırlar. Başka bir deyişle, girdi (ya da input) kalitesi optimal düzeyde değildir. Fakat tüm bu olumsuzluklardan muazzam dil edinim aygıtımız (LAD) etkilenmeyecek, ve o dil edinim sürecini regüle etmeye devam edecektir. Aslına bakarsanız, Chomsky'nin burada yaptığı şey çevresel faktörleri ve sosyal etkileşimin rolünü geri plana atmaktır. Ona göre çocuk doğuştan sahip olduğu benzersiz dil edinim aygıtı sayesinde bu zorlukların üstesinden gelmektedir. Bunu somut bir örnekle açıklamayı deneyelim. Öncelikle dilin bir dergi olduğunu düşünelim, evet herhangi bir dergi. LAD (ya da DEA) o derginin hem editörü hem tasarımcısı, hem yazı işleri müdürü hem de redaktörü gibi hareket etmektedir. Kimin hangi makaleyi nasıl yazdığının önemi yoktur, nasılsa her şey onun elinden geçmektedir ve onun kontrolü altındadır! Fakat Chomsky'nin yetişkinlerin dilinin kusurlu olduğunu savunan bu düşüncesi pek mantıklı görünmemektedir (Szagun, 1986, s:89). Çünkü yetişkinlerin çocuklara yönelttikleri dil, kendi aralarında konuştukları dilden apayrıdır. Zira kelimeler daha açık telafuz edilir, tümceler sözdizimsel olarak daha basittir ve birçok tekrar içerir. Bu bakımdan böyle bir dilden beslenen çocuk başka bir aygıt (LAD) gereksinim duymaksızın dilbilgisi kurallarını pek tabi kendi genel öğrenme yetisi ile öğrenecektir. Çok sayıda araştırma; yabancı dil öğretmenlerinden tutun da öğretmen ve ebeveynlerin çocuklarla konuşma biçimlerinin karakteristik bir biçimde değiştiğini göstermektedir (Sinclair ve Brazil, 1982; Madden ve Gass 1985; Cattell, 2000). Daha yavaş konuşulur, telafuz yetişkinler arasında konuşulan dile kıyasla daha açıktır ve basit sözdizimsel yapılar kullanılır (Oksaar, 2003, s:87). Doğuştancı kurama göre çocuklar (davranışçı öğrenme kuramının tam aksine) dili yetişkinlerin desteği ve pekiştireçlerle değil, bilakis çeşitli kurallar yoluyla öğrenirler. Doğuştancı anlayışa göre sosyal çevre pek önemli değildir ve doğuştan sahip olduğumuz dil edinim aygıtının etkinleşmesi için basit bir tetikleyiciden ibarettir. Nativizmde çocuğun genel öğrenme yeteneğine de çok az bir değer atfedilir (Weinert, 2000; Grimm/Weinert 2002; Pötter, 2004). Genel olarak nativizm üç merkezi görüş ortaya koyar. Her şeyden önce dilbilgisel yapıların doğuştan geldiğini savunur. İkinci olarak, dilin diğer bilişsel yeteneklerden bağımsız olduğunu iddia eder. Son olarak da dil ediniminde öğrenme süreçlerinin, önemsiz olduğundan hareket eder, çünkü ona göre çevrenin dili hep noksan ve kusurludur (Weinert, 2000; Szagun, 2008). Oysa dilsel gelişimin ya da dil edinim sürecinin çevresel ve duygusal faktörlerden bağımsız olarak işlediğini tasavvur etmek pek mümkün değildir (Pons, 2003; Andresen, 2006; Lin-Huber, 2006; Lüdtker, 2012) Yaptığımız araştırmalar intrapsişik süreçlerin, duygulanım düzenlenmesi (affect regulation) ya da duygu (emotion) faktörlerinin dil edinimindeki rolü konusunun nativizmde yer bulmadığı sonucunu doğurmuştur.

5. Doğrusalcı (linear) dil edinim kuramı – William O’Grady

William O’Grady’nin ortaya attığı doğrusalcı (linear) dil edinim kuramı, Chomsky’nin nativist yaklaşımına tezat bir teori olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu görüş herşeyden önce, dil denen sisteme salt dilbilgisel düzlemde yaklaşmanın sakıncalı olduğu gerçeğinden hareket etmektedir (Kırs. Bickes/Pauli, 2009, s:16f.). Bir başka deyişle; doğrusalcı dil edinim kuramı dilsel gelişimin sadece dilbilgisel yapıların kazanılması ile ilerleyen ve birtakım sınırlı girdi ve parametreler tarafından çerçevesi belirlenen bir süreç olduğu fikrini kabul etmez. O’Grady’nin doğrusalcı dil edinim kuramı davranışçılardan da büyük oranda ayrılmaktadır diyebiliriz. O’Grady davranışçılara karşıt olarak; dil edinim sürecinde gözlem ya da taklit ile edinilmeyecek sözdizimsel yapılar olduğunun altını çizmektedir.

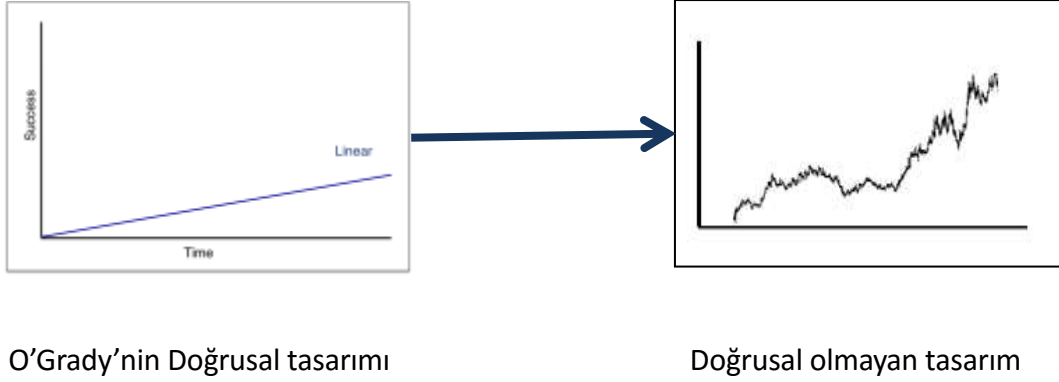
“Yetişkinler çocuklar ile özel bir dil aracılığıyla iletişime girerler. Taklit denen şey dil ediniminin sadece belli bir takım yönlerini açıklayabilen bir olgudur. Örnek olarak kelimeleri ele alalım. Çocuklar için ‘kedi’ nini *kedi* ‘ışık’ ın *ışık* olduğunu öğrenmek için sadece tek bir yol vardır. Yetişkinlerin söylediklerini not etmeli ve aynı şeyi yapmayı denemelidirler – başka türlü ifade etmek gerekirse, ne duyuyorlarsa onu taklit etmek zorundadırlar. [...] Fakat taklit ile ilgili açıklamalar bize konunun özüne ulaşma imkanı vermez. Çünkü dilin taklit edilemeyen, taklit ile açıklanamayan temel yapıları vardır”(O’Grady, 2005, s:164f.).

Davranışçıların aksine O’Grady ‘taklit’ i ilk ve ikinci dil edinim araştırmalarında temel bir model olarak kabul etmez. O’Grady bebekleri de doğuştan dilbilgisel bilgiye sahip varlıklar olarak ele almaz. O’ Grady (2008, s:140) “Language without Gramer” adlı makalesinde konuyla ilgili şöyle yazar:

“Spesifik bilişimsel (computational) sistem denilen şeyi, ben kendine özgü yapısı ve işlevselliği içinde ‘işlemci’ olarak adlandırmayı tercih ediyorum. Bu ‘işlemci’ doğrusal (linear) bir şekilde çalışmakta, dilsel öğeleri birleştirip, kombine etmekte ve gereksinim duyulan sözcüklerin cümle içinde doğru bir şekilde kullanılıp, kullanılmadığını denetlemektedir”.

O’Grady’e göre konuşulan dil, tasarımsal ve kavramsal bir sistem olan dili meydana getiren anlamlı sayısız dilsel birimin yan yana dizilmesi ile ortaya çıkar. Bu dilsel birimler, yani anlamlı sözcük öbekleri konuşma edimi esnasında doğrusal bir düzlemde bir biri ardına eklenir ya da sıralanırlar. Yazarın görüşüne göre dilbilgisel yapılar ise bu bahsettiğimiz süreç içerisinde kendiliğinden oluşmakta, zincirin halkaları olan her bir anlamlı birim yani sözcük daha büyük dizilere dönüşmektedir (Bickes/Pauli, 2009, s:17f.). Yazar (2008, s:161) “çok kolay ve sorunsuz” çalıştığını iddia ettiği bu “işlemciyi” şöyle betimler:

“İşlemci şaşılacak kadar çok basit çalışır, fakat salt frekans izleyen yalın bir mekanizma da değildir. Çağrışımlar ve ilişkiler yaratır ve bir sözcüğün olası bağlantılarını kayıt altına alır. Eğer haklıysam, bu işlemci hafıza üzerindeki yükü de epey hafifletiyor.”

Şekil 3: Karşılaştırmalı Dil Edinim Modelleri, Grafik gösterim

Eğer bir aygıt ya da bir işlemcinin varlığından bahsedeceksek, bu şeyi Grady'nin betimlediği şekliyle doğrusal ve kolay işleyen bir mekanizma olarak ele almak sorunlu olacaktır. Biz, input kalitesinin, herhangi bir dili edinen çocuğun gündelik hayat içerisinde yaşadığı turbulansların, sevinç, korku, endişe, mutluluk, neşe vb. duyguların yani hertürlü duygusal deneyimlerin ve bunların sıklık derecesinin ve şiddetinin “işlemci” (gelin biz buna genel öğrenme yeteneğimiz diyelim) denen şeyin işleyiş biçimini de etkileyeceğini, hatta zaman zaman da onu düzenleyebileceğini düşünüyoruz.

O'Grady'nin işlemcisi çağrışımlar yaratmak ya da bir sözcükte yatan anlamsal tüm olasılıkları kayıt altına almak ve bunu yeni durumlara uyarlamak ve performe etmek ile hükümlü bir sistem olarak düşünülebilir. O'Grady Chomsky gibi doğuştan sahip olunan her hangi bir edinim aygıtı (LAD veya DEA) ya da dilbilgisel bilgiye vurgu yapmaz, onunla paralel olarak söylediği şey, küçük birimlerden büyük yapılara ya da dizilere ulaşmak için senteze başvuran işlemcinin, dil edinim aygıtı LAD ile olan benzerliği noktasındadır (krşl. Bickes ve Pauli, 2009, s:18).

6. Kullanım Temelli Yaklaşım – Michael Tomasello

Michael Tomasello, Noam Chomsky'nin dil edinim kuramından en az etkilenen dilbilimcilerden biridir. Tomasello dilbilim alanyazınında; kullanım temelli (usage-based approach) ve yapı-dilbilgisel (Konstruktionsgrammatik/construction grammar,) yaklaşım olarak bilinen kuramların en önemli temsilcisidir. Yazar yaptığı araştırmalar ışığında Bruner'e (1987) paralel olarak çocuklardaki ilk dil edinim sürecinde anne-çocuk etkileşiminin kurucu bir rol üstlendiği sonucuna ulaşmıştır ve anneleri ile birlikte nitelikli olarak çok zaman geçirme olanağı bulan çocukların, yaştlarına kıyasla daha çok kelime haznesine sahip olduklarını saptamıştır (Tomasello, 2003, s:65). Tomasello'ya göre;

diledinimi denemeyi kendi bütünselliği içinde kavramak istiyorsak şu noktalara temas etmek zorundayızdır:

“Çocukların dili nasıl edindiklerini anlamak, biraz da onların ne tür bir dil işittiklerini bilmemizden geçiyor – burada belirli spesifik ifadeler, ve bunların yapısal özelliklerini kastediyorum. İki konu var esasen. İlki yetişkinlerin, hızını çocuğa göre ayarladıkları ve dil edinim sürecinin önemli bir parçası olana “çocuk dili”nin (Motherese) süreç içindeki rolünün iyi bilinmesi. İkincisi de: Çocukları işittikleri, yetişkinlerin kullandığı genel dilin (“input”) tür ve miktarının onların edinim sürecine olan etkisi ve onların bunu nasıl edindikleri konusudur.” (Tomasello, 2003, s:108).

Kullanım temelli/yapı-dilbilgisel yaklaşımda sözcük ve dilbilgisi arasında ayrıma gidilmez. Geleneksel anlamda dilin temel birimleri olarak kabul edebileceğimiz sözcüklerin hem içerik, hem de ifade ediliş biçimleri vardır. Tomasello’ya göre ise aslolan dilin temel birimleri olan yapılar (construction/Konstruktion) ve yapı denemeyi bu birimler sözcüklerle aynı özelliklere sahiptir. Tomasello, sosyal birer varlık olan insanların genel bir bilişsel yeteneğe sahip olduklarını ve çevresiyle etkileşim kurarak bu yapıları zamanla edindiklerini vurgulamaktadır (Bickes, Pauli, 2009, s:65). Fakat çocuğun başta annesi ile olmak üzere çevresiyle kurduğu etkileşimin niteliği ve bu etkileşim sürecinde duygusal faktörlerin rolü gibi olgular neredeyse hiç tartışılmamaktadır.

7. Etkileşimsel Yaklaşım – Jerome Bruner

Etkileşim merkezli bir dil edinim kuramı ortaya koymak düşüncesinden hareket eden Bruner, psikoloji literatüründe bir dönem süregelen olan karakteristik doğa-kültür dikotomisini aşmak için çabalamış bir yazardır. Ona göre insan kültür ile kuşatılmış, kültürden beslenen bir biyolojik varlıktır. Bruner’in etkileşim eksenli yaklaşımlarından (1975, 1978, 1987) hareketle, insanın sahip oldukları yeteneklerin hem biyolojik temelli, hem de ifade ediliş biçimiyle kültürel kaynaklı olduğu sonucuna ulaşırız (Krş. Bruner, 2008, s:16f.). Bruner’e göre (1987, s:32 ve s:74) dil edinimi çocuk ve çocuğun bakımından sorumlu (anne, babaanne gibi) kişi arasında gerçekleşen diyaloga dayalı etkileşim ile ilerlemektedir. Çocuk; dili yetişkinlerin kendisine sunduğu bir tür dil destek-sistemi (Language Acquisition Support System) aracılığıyla edinmektedir. Bruner’e göre (2008 [1978], s:14) dil edinimi çocuğun ilk sözcüksel-dilbilgisel ifadesini ortaya koymasından önce, anne ile çocuk arasında sağlıklı bir etkileşim alanının oluşması ile başlar. Bruner’e paralel olarak Jeuk (2011, 74) dil ediniminin doğrudan doğum sonrasında, anne ile bebek arasındaki ilk etkileşimlerle başladığını ifade etmektedir. Bruner “Çocuk dili nasıl öğrenir?” (1987) adlı kitabında etkileşim olgusunun ve çocuğun ilişki deneyimlerinin dil ve konuşma ile olan bağıntısı üzerine eğilmiştir. Küçük çocukların yetişkinlerle olan etkileşiminde rol oyunları önemli bir yer tutar, çocuklar defalarca aynı role bürünüp, usanmadan ve arzulararak aynı rolü tekrar oynarlar. Bu türden bir etkileşim deneyiminde hem

çocuk hem de yetişkin için mutluluk ve hoşnutluk gibi karşılıklı duygular açığa çıkmakta, çocuk da bu olumlu koşullar altında öğrenim deneyimleri yaşamaktadır (krş. Bruner, 1987, s:86ff.).

Özet

Çocuğun dilsel gelişiminde duygusal faktörlerin rolü konusunun bilimsel disiplinler tarafından epeyce geri plana itildiğini söyleyebiliriz. İlk dil edinim kuramlarında çocuk sırasıyla: “Black Box” (Skinner, 1957), herşeyden bağımsız bir “evrensel gramerci” (Chomsky, 1993, 1995), bazen: “İşlemci” (O`Grady, 1997, 2005, 2008) zaman zaman da: “Tasarımcı” (Tomasello, 2002, 2005, 2008) olarak ele alınmıştır. Yaptığımız alanyazın taraması kapsamında, duygu (emotion) ya da duygulanım (affect) gibi olgular ve bunların dil edinim sürecine olan etkileri konusunda alanyazında net, açık ve betimleyici ifadelerin olmadığı sonucu ile karşılaşmış bulunmaktayız. Bu bağlamda ifade ettiğimiz önermelerin Minassians, M. (2012) ve Nitschmann, P. (2012) gibi araştırmacıların yapmış oldukları alanyazın taramaları ile örtüştüğünü de belirtmek isteriz. Bu yazarlar söylediklerimizle koşut bir biçimde psikanalitik literatürde ve aynı şekilde psikoloji ve dilbilim alanyazınlarında duygusal faktörlerin dil edinimi ile olan ilişkisi üzerine kapsayıcı ve analitik neredeyse hiç bir yayın olmadığını ifade etmektedirler. Öğrenmenin duygusal ve duygulanımsal tarafı mevcut dilbilimsel teorilerin ancak kıyasında köşesinde yer bulmaktadır. Dil denen karmaşık sistemi edinmek durumunda olan bireyin; etkileşimsel, sosyal, kültürel ve psikolojik bir varlık olduğundan hareket eden ve onun duygusal deneyimlerinin öğrenme faaliyetleri için bir motor ya da dürtü kadar kuvvetli olabileceği varsayımından hareket eden yaklaşımlar neredeyse yok gibidir.

Extended English abstract

Acquiring a language and using it in a creative way in various situations is an ability that only humans have (Riemer, 2002, p:49). When infants acquire their primary languages, before anything else, they obtain an opportunity to explore the world, express their thoughts and emotions verbally, or non-verbally, and to understand other people (cf. Oksaar, 2003). Language acquisition, which is actually quite complex, is not a mechanical process that begins after birth and ends with puberty, as opposed to popular belief.

Language acquisition is a process that begins approximately at the 20th week of the fetal development of the baby (cf. Draganova et.al. 2005; 2007; Huotilainen et al. 2005), when formation of hearing ability, which has an anatomically compact structure, is completed. The process progresses faster with birth (Singer 2011, 6), and continues throughout lifetime (cf. Pınar, 2015, p:25). Indeed, language acquisition continues throughout life because humans are social beings who are in continuous interaction with their environment and have a perpetual desire to explore and learn. Humans and language change, but the relationship between the two does not change much. New words are added to the vocabulary all the time (for example: selfie), while some words get old

and some disappear from the vocabulary, so nothing stays the same in our adventure with language. In this respect, language acquisition can be thought of as a continuous process that does not end throughout an individual's development (cf. Deutsch and Mogharbel, 2007). It could be seen as a long-running process that covers the whole lifetime. Interdisciplinary approaches are needed to understand and explain the abilities that infants have to acquire languages, because a human being is a biological, cognitive, social, and cultural creature (Oksaar, 2003, p:12). Hence, language acquisition has been thoroughly examined not only by linguists, but also by representatives of anthropology, psychology, philosophy, literature studies, pedagogy, medical science, neuroscience, cognitive science, sociology, sociolinguistics, cultural anthropology, etc. (cf. Bickes and Pauli, 2009, p:7). But, each discipline has moved independently of the others as to first and second-language acquisition; and, different goals, methods, or theoretical approaches, caused numerous explanations and models (cf. Bickes and Pauli, 2009, p:7f). We can say that a certain interest and worldview lie behind nearly all scientific approaches and concepts in the field of language acquisition. From this point of view, it should not come as a surprise that by the early 1990s, the number of language acquisition theories was between 40 and 60 (cf. Oksaar, 2003, p:89).

On the other hand, if the centre of our research is the complex, progressive process of language acquisition along with heterogeneous groups and communities (such as refugees, people from different income groups and jobs), saying certain things gets more difficult. In this respect, we can say that there is not any widely accepted theory today that explains both the first and second-language acquisition (Oksaar, 2003, p:83). Scientific research of linguistic development process or language acquisition in general, and developing theoretical approaches in that direction requires many interdisciplinary research projects and case studies. In the last decade, the importance of this has been clearly seen, and some universities in Europe have concentrated on interdisciplinary research projects in the field of language acquisition. In 2010, an interdisciplinary research like this was conducted by the University of Vienna with the participation of educators, linguists and psychologists, and new findings were obtained (Datler, et.al. 2012, p:217).

Nowadays, most researchers assume that the language acquisition of infants is a progressive process that proceeds in parallel with perceptual, motoric, social-emotional, and cognitive development (Klein 1984; Klann-Delius 1999; Datler/Bamberger/Studener 2000; Hennon/Hirsch-Pasek/Golinkoff 2000; Pons 2003; Bredel, 2005; Friesel 2007; Zollinger 2010; Lüdtke 2012). Today, many writers from various scientific disciplines move from the fact that not only socio-cultural and biological factors, but also emotional elements as motivation, fear, happiness, sadness might have a constitutive role in children's development (Andresen 2006; Datler/Bamberger/Studener 2000, Datler 2013; Friesel 2007; Lin-Huber 2006; Lüdtke 2012; Martschinke/Kammermeyer, 2006; Pons 2003; Riemer 2002, 2004; Schwarz-Friesel 2004). In general, emotions can be seen as a factor that significantly affects the linguistic performance of a human being, and all our human-specific activities can be treated as the "motor" of language acquisition process as well (cf. Datler 2013, p:38f.; Lin-Huber 2006, p:140). We now have significant clues obtained pointing out that children who have the chance to spend quality time with their parents, engage in healthy communication with them (cf. Tomasello, 2003, p:65), are in a peaceful environment with their peers and teachers in their daily lives in kindergartens as well, and who often have the possibility to have emotional experiences or feelings as belonging, togetherness, happiness, or joy, get the chance to improve optimally language-wise (Pinar, 2015).

In this article you are reading, popular and classical first-language acquisition theories are examined as to what extent they include aspects of affect or emotion. The study is started with what is basically understood from the concepts of affect and emotion so as not to cause a contradiction in terms. After that, behaviorist (Burrhus F. Skinner), nativist (Noam Chomsky), interactionist

(Jerome Brunner), linear (William O'Grady) and usage-based (Michael Tomasello) theories of first-language acquisition were examined respectively as to the place emotional factors occupy in them.

In conclusion, we can argue that the role of emotional factors in the linguistic development of a child has been largely left aside by scientific disciplines. In first-language acquisition theories, a child has been treated as "Black Box" (Skinner, 1957), as a "universal grammarian" (Chomsky, 1993, 1995), as "Processor" (O'Grady, 1997, 2005, 2008), and as "Designer" (Tomasello, 2002, 2005, 2008) respectively. With our literature survey, we have come to the conclusion that there are not direct, clear, or descriptive arguments in the literature concerning aspects of affect and emotion and their effect on language acquisition process. I would like to state that our thesis corresponds to the literature surveys conducted by researchers like Minassians, M. (2012) and Nitschmann, P. (2012) in this respect. These writers state that analytic and inclusive publications concerning the relation between emotional factors and language acquisition in psychoanalytic, as well as psychological and linguistic literatures are almost totally absent. Aspects of affect and emotion in learning take place only marginally in linguistic theories. Approaches that treat an individual, who is to acquire the complex system that is language, as a social, cultural and psychological being, and take into consideration that their emotional experiences can often be as strong as a motor, or an impulse, are almost non-existent.

Kaynakça

- Almeder, N. (2005). Affekte, Verhaltensweisen und kognitive Kompetenz in der Mutter-Kind-Interaktion. Eine Untersuchung der Affekte und Verhaltensweisen des Vorschulkindes und deren Einschätzung durch Bezugsperson. Diplomarbeit: Universität Wien.
- Bickes, Hans und Pauli, Ute (2009). Erst und Zweitspracherwerb. Paderborn: W. Fink Verlag.
- Bruner, J. (1987). Wie das Kind sprechen lernt. Bern: Hans Huber Verlag.
- Bundschuh, K. (2003). Emotionalität, Lernen und Verhalten. Ein heilpädagogisches Lehrbuch. Bad Heilbrunn: Verlag Klinkhardt.
- Cattell, R. (2000). Children's Language. Consensus and Contruversy. Cassell: New York, London.
- Chomsky, N. (1972). Aspekte der Syntax-Theorie (orig. 1965). Frankfurt: Suhrkamp.
- Chomsky, N. (1981). Regeln und Repräsentationen (Orig. 1980). Frankfurt: Suhrkamp.
- Chomsky, N. (1995). The Minimalist Program, Current studies in linguistics 28, MIT Press, Cambridge, MA.
- Chudaske, J. (2012). Sprache, Migration, und schulfachliche Leistung. Wiesbaden: VS Verlag für Sozialwissenschaften.
- Datler, W., De Cillia, R., Garnitschnig, I., & et al. (2012). Abschlussbericht. Forschungsprojekt Spracherwerb und lebensweltliche Mehrsprachigkeit im Kindergarten, Wien.
- Datler, W., Bamberger, R., & Studener-Kuras, R. (2000). Sprache, Sprachentwicklung und das Erleben von Beziehung: Über integrative Aspekte von Sprachheilpädagogik. In: Frühwirth, I. und Meixner, F. (Eds.): Sprachheilpädagogik und Integration.- Jugend & Volk: Wien, 2000, 13-22.
- Datler, W. (2013). Emotion und Beziehung als Motor von Entwicklung. In: Seibel, K., F.v., Ploch, B. (Eds.): Wie Kinder lernen. Gemeinsame Grundlagen wirksamer Förderung in Kita und Grundschule: Konzepte und Perspektiven für die Praxis. Lernen vor Ort: Offenbach, 36-47.
- Deutsch W. und Mogharbel C.E. (2007). Erstsprachlernen. In: Schöler H. und Welling, A. (Eds.): Sonderpädagogik der Sprache. Göttingen, Bern, Wien: Hogrefe Verlag, I. Band, 5-19.

- Draganova, R., Eswaran, H., Murphy, P., Huotilainen, M., Lowery, C., & Preissl, H. (2005). Sound frequency change detection in fetuses and newborns, a magnetoencephalographic study. *Neuroimage* 28(2), 354-61.
- Draganova, R., Eswaran, H., Murphy, P., Lowery, C., & Preissl, H. (2007). Serial magnetoencephalographic study of fetal and newborn auditory discriminative evoked responses. *Early Hum Dev* 83(3), 199-207.
- Dietrich, R. (2002). *Psycholinguistik*, J.B. Stuttgart: Metzler Verlag.
- Eckhardt, A. G. (2008). *Sprache als Barriere für den schulischen Erfolg. Potentielle Schwierigkeiten beim Erwerb schulbezogener Sprache für Kinder mit Migrationshintergrund*. Münster: Waxmann Verlag.
- Edmondson, J. Willis und House, Juliane (2011). *Einführung in die Sprachlehrforschung*. Tübingen und Basel: A. Francke Verlag.
- Ernst, Peter (2008). *Germanistische Sprachwissenschaft*. Wien: Facultas Verlags- und Buchhandels AG.
- Günther, B. & Günther, H. (2004). *Erstsprache und Zweitsprache. Einführung aus pädagogischer Sicht*. Beltz, Weinheim.
- Hennon, E., Hirsh-Pasek, K., & Golinkoff, R. (2000). Die besondere Reise vom Fötus zum spracherwerbenden Kind. In: Grimm, H. (Eds.): *Sprachentwicklung. Enzyklopädie der Psychologie, Themenbereich C: Theorie und Forschung, Serie 3: Sprache*, Bd. 3 (S. 41-103). Göttingen: Hogrefe.
- Jäger, L. (1993). Chomsky`s Problem. *Zeitschrift für Sprachwissenschaft*. 12, 2, 1993, 235- 260
- Klann-D., G. (1999). *Spracherwerb*. Stuttgart: Metzler.
- Klein, W. (1984). *Zweitspracherwerb - Eine Einführung*. Athenäum Verlag: Königstein T's
- Klein, W. (2000). Prozesse des Zweitspracherwerbs. In: Grimm, H. (Eds.): *Sprachentwicklung. Enzyklopädie der Psychologie, Themenbereich C: Theorie und Forschung, Serie 3: Sprache*, Bd. 3 (537-570). Göttingen: Hogrefe.
- Kleinginna P.R., & Kleinginna, A.M. (1981). A catagoriced list of emotion definitions, with suggestions for a consensual definition, "Motivation and Cognition" Band: 5, Zahl: 4, 345-379
online:<http://148.202.18.157/sitios/catedrasnacionales/material/2010b/sanz/kleinginna1981.pdf> Erişim tarihi: 15.04.2014.
- Lin-Huber, M. (2006). Sprache und Emotion: Sprache(n)-Lernen, eine Liebesaffäre. In: Bahr, R. Iven, C. (Eds.): *Sprache Emotion Benuusstsein. Beiträge zur Sprachtherapie in Schule, Praxis, Klinik*. Schullz-Kirchner: Idstein, 140-144.
- Lüdtke, U. (2012). Emotion und Sprache. Theoretische Grundlagen für logopädischsprachtherapeutische Praxis. SAL- Bulletin Nr. 143, März 2012, 5-22.
- Merten, S. (1997). *Wie man Sprache(n) lernt. Eine Einführung in die Grundlagen der Erst- und Zweitspracherwerbsforschung mit Beispielen für das Unterrichtsfach Deutsch*. Frankfurt am Main: Peter Lang.
- Nissen, A. (2001). *Affekt und Interaktion. Neue Aspekte zur Genese und Therapie psychischer Störungen*. Stuttgart: Kohlhammer Verlag.
- O'Grady, W. (1997). *Syntactic Development*. Chicago: University of Chicago Press.
- O'Grady, W. (2005). *How Children learn Language*. Cambridge University Press: New York, Melbourne, Madrid, Cape Town
- O'Grady, W. (2008). Language without grammer. In: P. Robinson/ N.C. Ellis (Eds.). 139-167
- Oksaar, E. (2003). *Zweitspracherwerb. Wege zur Mehrsprachigkeit und zur interkulturellen Verständigung*. Stuttgart: Kohlhammer Verlag.

- Pınar, Y. (2015). Interaktion, Emotion und Sprache unter besonderer Berücksichtigung des Zweitspracherwerbs im Kindergarten. Eine Einzelfallstudie über das Erleben und ausgewählte Lernprozesse eines fünfjährigen Buben mit türkischer Erstsprache in seinem ersten Kindergartenjahr. Doktora Tezi, Viyana Üniversitesi.
- Pons, F.; Lawson, J., Harris, P. L., & de Rosnay, M. (2003). Individual differences in children's emotion understanding. Effects of age and language. *Scandinavian Journal of Psychology*, 44, 347-353.
- Pötter, C. (2004). Mutter-Kind-Beziehung und Sprachentwicklung. Die Bedeutung des Mutterischen für die frühkindliche Sprachentwicklung. Hamburg: Verlag Dr.Kovac.
- Riemer, C. (2002). Wie lernt man Sprachen? In: Quetz, J. u.a. (Eds.): Neue Sprachen Lehren und Lernen: Bielefeld: Bertelsmann Verlag, 49-81.
- Schwarz-F., M. (2007). Sprache und Emotion. Tübingen: Francke Verlag:
- Sinclair, J., Brazil. D. (1982). Teacher Talk. Oxford: Oxford University Press.
- Singer, W. (2011). Was kann ein Mensch wann lernen? Vortrag anlässlich des ersten Werkstattgespräches der Initiative McKinsey bildet in der Deutschen Bibliothek, Frankfurt /Main am 12. Juni 2001. Online unter: http://www.brain.mpg.de/fileadmin/user_upload/images/Research/Emeriti/Singer/mckinsey.pdf, Erişim tarihi: 24.04.2014.
- Skinner, B. F. (1974). Eine funktionale Analyse des Sprachverhaltens. In: Eichler&Hofer (1974), 12-24.
- Tomasello, M. (2003). Constructing a Language. A Usage-Based Theory of Language Acquisition. Cambridge Mass.
- Weinert, S. (2000). Beziehungen zwischen Sprach- und Denkentwicklung. In: Grimm, H. (Eds.): Sprachentwicklung. Enzyklopädie der Psychologie, Themenbereich C: Theorie und Forschung, Serie 3: Sprache, Bd. 3 (311-361). Göttingen: Hogrefe
- Wilce James M. (2009). Language and Emotion. New York, Melbourne, Madrid: Cambridge University Press.
- Wolff, Dieter (2004). Kognition und Emotion im Fremdspracherwerb. In: Börner W. und Vogel K. (Eds.): Emotion und Kognition im Fremdsprachenunterricht. Tübingen: Gunter Narr Verlag.
- Zollinger, B. (1999). Die Entdeckung der Sprache. Bern-Stuttgart-Wien: Paul Haupt Verlag.